

CL – Control Language

Vladimír Župka 2025

Obsah

Obsah.....	2
Příkazy řídicího jazyka CL	4
Některé slovesné zkratky	4
Zápis CL příkazu	5
Příklad zápisu	5
Základní tvar CL příkazu	5
Zápis v programu	5
Zápis v příkazovém řádku	5
Způsoby zápisu parametrů	5
Získání přehledu o parametrech	6
Příkaz DSPCMD (Display Command Description)	6
Příkaz DSPFD (Display File Description)	8
Příkazy a funkce používané v CL programu	10
Náznak (prompt) pro příkaz v CL programu	11
Program PROMPT1	11
Výběrové náznaky pro příkaz v CL programu	11
Program PROMPT2	12
Deklarace proměnných DCL	13
Změna proměnných CHGVAR	13
Typy dat v programu	14
Výrazy v příkazech CHGVAR, IF, DOWHILE, DOUNTIL, WHEN	15
Aritmetické výrazy	15
Znakové výrazy	15
Logické výrazy	15
Vybrané funkce	16
MONMSG – Monitor Message	18
Popis příkazu	18
Úrovně použití	18
Zobrazování záznamů fyzického souboru na obrazovce	19
Referenční soubor REF	19
Fyzický soubor CENY – Ceník zboží	19
Plnění souboru daty	19
Pomocné zobrazení dat souboru ceny	19
Obrazovkový soubor DSPFCENY - Ceník zboží	20
Program ZOBCENY pro zobrazení záznamů souboru CENY	20
Program RZOBCENY vybírá a řadí záznamy, volá program ZOBCENY	20
Program CYKLY – DOWHILE, DOFOR, DOUNTIL, SNDPGMMSG, SNDMSG, LEAVE	21
Datová oblast (data area), zamykání objektu, podprogram	22
Program DARA	22
Zasílání a přijímání zpráv mezi programy v jedné úloze	24
Program MSGSND	24
Program MSGRCV2 volá program MSGSND	24
Zasílání a přijímání zpráv mezi úlohami přes datovou frontu	27
Program CRTDTAQ – vytvoření datové fronty	27
Příkaz DQSEND k vyvolání CL programu DQSEND	27
Program DQSEND – zaslání zprávy do datové fronty	27
Program DQRECEIVE – přijímání zpráv z datové fronty	27
Příklad – Dvě interakční úlohy	28
Příklad – Přijímací program v dávkové úloze	28

Volání procedury v CL	30
RPG modul PREP_PROC.....	30
CL modul PREP_CALL.....	30
Zjištění objektů použitých v programech	31
Program REFPGM – Reference podle programů.....	31
CL příkaz k vyvolání CL programu REFPGM	32
Spuštění příkazu REFPGM z příkazového řádku	33
Program SOUBORY – Výpis jmen souborů a členů v zadané knihovně	35
Změna vlastníka objektů v knihovně	38
Jak vytvořit nabídku (menu).....	39
Volání nabídky	41
Zrušení nabídky (všech jejích objektů)	41
Jiný způsob vytvoření nabídky	42
Obrazovkový soubor MENU2 – Zdrojový text MENU2 v souboru DDSSRC.....	42
Program CRTMENU2 - Vytvoření nabídky (objekt typu *MENU s atributem *DSPF).....	42
Volání nabídky	42
Zrušení nabídky (všech objektů).....	42

Příkazy řídicího jazyka CL

Řídicí jazyk operačního systému se nazývá CL čili Control Language, někdy také Command Language, a je tvořen příkazy (povely). Každý příkaz se skládá ze *jména* a *parametrů*. Počet a náplň parametrů závisí na druhu příkazu. Některé parametry nemají žádné parametry. Příkazy jsou objekty typu *CMD.

Popis jazyka najdeme na stránce <https://www.ibm.com/docs/en/i/7.5?topic=programming-control-language>.

Platí obecné pravidlo (z něhož se vymykají některé případy), že ve jméně příkazu první tři písmena jsou zkratkou anglického slovesa vyjadřujícího činnost, kterou příkaz od operačního systému vyžaduje. Další část zkratkovitě vyjadřuje předmět, s nímž systém má pracovat. Například

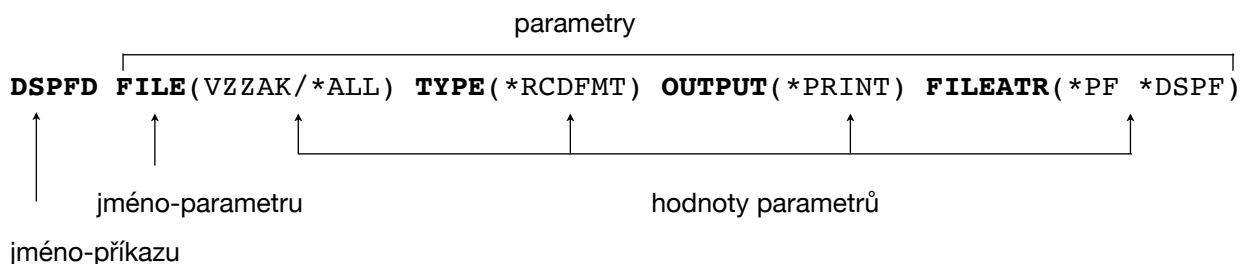
DSPJOBLOG	DiS Play JO B LO G - zobrazit "job log" tj. záznam o průběhu úlohy
WRKSPLF	WoR K with SP ool F iles - pracovat s tiskovými soubory
CRTLIB	C Rea T e LI Brary - vytvořit knihovnu

Některé slovesné zkratky

ADD, RMV	Add - přidat, Remove – odstranit
CALL	Call - volat (program)
CHG	Change - změnit
CHK	Check - zkontrolovat
CLR	Clear - vyčistit
CPY	Copy - kopírovat
CRT, DLT	Create - vytvořit, Delete - zrušit
DCL	Declare - deklarovat (proměnnou, soubor) v CL-programu
DSP	Display - zobrazit
DUP	Duplicate - duplikovat
EDT	Edit - upravit, editovat
END, STR	End - ukončit, Start - zahájit
GO	Go - jít (na nabídku - menu)
GRT, RVK	Grant - zaručit, Revoke - odebrat
INZ	Initialize - inicializovat (pásku, disketu, fyzický soubor)
MON	Monitor - monitorovat (zprávy)
MOV	Move - přesunout (objekt)
OPN, CLO	Open - otevřít, Close - uzavřít
OVR	Override - předefinovat, přesměrovat
PRT	Print - tisknout
RCV, SND	Receive - obdržet (zprávu), Send - poslat
RGZ	Reorganize - reorganizovat (data souboru)
RNM	Rename - přejmenovat
RST, SAV	Restore - obnovit, Save - uložit (záložní objekty)
RTV	Retrieve - získat, přechíst (údaje do proměnných)
RUN	Run - spustit
QRY	Query - dotázat se
SBM	Submit - podřídit, předat k dalšímu zpracování
VRY	Vary - změnit vlastnost (zapnout, vypnout)
WRK	Work with - pracovat s (objekty, činnostmi, stavy)

Zápis CL příkazu

Příklad zápisu

Základní tvar CL příkazu

CL příkaz se skládá ze jména a parametrů. Parametry, jsou-li zadány, jsou od jména a mezi sebou odděleny aspoň jednou mezerou.

jméno-příkazu [parametr [parametr ...]]

Parametry jsou tvořeny jménem a hodnotou v závorkách. Levá závorka musí těsně navazovat na jméno parametru. Má-li parametr více hodnot, jsou mezi sebou odděleny aspoň jednou mezerou.

jméno-parametru(hodnota [hodnota ...])

Zápis v programu

V programu se před příkaz mohou doplnit ještě návěští nebo symbol náznaku – otazník a před parametry symboly výběrového náznaku (viz dále).

[návěští:][?][knihovna/]příkaz
[výběrový-náznak]parametr

Zápis v příkazovém řádku

V příkazovém řádku se používá jednodušší zápis.

[knihovna/]příkaz

Způsoby zápisu parametrů

Příkaz i parametry lze zapisovat velkými i malými písmeny, která lze střídát.

```
DSPFD file(vzzak/*all) type(*rcdfmt) output(*Print) FileAtr(*pf *dspf)
```

Jména parametrů i závorky je možné vynechat, ale jen v maximálním počtu prvních pozičních parametrů. Tento počet se zjistí spuštěním příkazu DSPCMD (Display Command Description). U příkazu DSPFD jsou 3, takže poslední parametr musí být pojmenován.

```
dspfd VZZAK/*All (*RcdFmt) *print FILEATR(*pf *dspf)
```

Jakmile zapíšeme parametr se jménem, další parametry musíme zapsat také se jménem, třeba v libovolném pořadí.

```
dspfd vzzak/*all fileatr(*PF *DSPF) type(*RcdFmt) output(*print)
```

Kromě povinných parametrů nemusíme zapisovat žádné další. Jejich hodnoty jsou předem zvolené (default).

```
DSPFD VZZAK/CENY
```

Získání přehledu o parametrech

Příkaz DSPCMD (Display Command Description)

Prvním příkladem k získání přehledu o parametrech je jednoduchý příkaz DSPCMD (Display Command Description) s pouhými třemi parametry zadáný z příkazového řádku. Klávesa **F4** má stejný účinek jako **otazník** před příkazem, který specifikuje jen první parametr.

DSPCMD CMD(DSPFFD)

Po stisku **F4** s kurzorem na příkazu vidíme jednu zapsanou hodnotu DSPFFD a předvolené hodnoty *LIBL a * s volbou možných hodnot parametrů. Zapsaná hodnota má před sebou znaménko >. Všechny jsou podtrženy na znamení toho, že do nich lze zapisovat.

```
Display Command (DSPCMD)

Type choices, press Enter.

Label . . . . .
Command . . . . . > DSPFFD      Name
Library . . . . . *LIBL        Name, *LIBL, *CURLIB
Output . . . . . *              *, *PRINT
```

Po stisku **F11** se ukážou jména parametrů s hodnotami.

```
Label . . . . .
Command . . . . . CMD          > DSPFFD
Library . . . . . *LIBL
Output . . . . . OUTPUT       *
```

S kurzorem na hodnotě *LIBL stiskneme **F4** a dostaneme náznak možných hodnot parametru.

```
Specify Value for Parameter CMD

Type choice, press Enter.

Type . . . . . : NAME
Library . . . . . *LIBL

*LIBL
*CURLIB
```

Podrobný popis parametru získáme stiskem **F1** a následným stránkováním.

```
Type . . . . . : NAME
Library . . . . . : *LIBL

.....
*LIBL          : Command (CMD) - Help
*CURLIB        :
: Specifies the command whose information is to be
: displayed.
:
: This is a required parameter.
:
: Qualifier 1: Command
:
: name
: Specify the name of the command to be shown.
:
: Qualifier 2: Library
:
: *LIBL
: All libraries in the library list for the current
: thread are searched until the first match is found.
:
: *CURLIB
: The current library for the job is used to locate the
: command. If no library is specified as the current
: library for the job, QGPL is used.
:
: More...
: name
: Specify the name of the library that contains the
: command.
:
```

Když ten příkaz spustíme klávesou Enter, na obrazovce se objeví informace o příkazu DSPFFD.

```
Display Command Information

Command . . . . . : DSPFFD      Library . . . . . : QSYS

Program to process command . . . . . : QWHSFFD
Library . . . . . : QSYS
State used to call program . . . . . : *SYSTEM
Source file . . . . . : S000041244
Library . . . . . : QTEMP
Source file member . . . . . : DSPFFD
Validity checking program . . . . . : *NONE
Mode(s) in which valid . . . . . : *PROD
                                   *DEBUG
                                   *SERVICE

Where allowed to run . . . . . : *IMOD      *BMOD      *IREXX
                                   *BREXX      *BPGM      *IPGM
                                   *EXEC       *INTERACT  *BATCH

Allow limited user . . . . . : *NO
Maximum positional parameters . . . . : 2

More...
```

Příkaz DSPFD (Display File Description)

Dalším příkladem k získání přehledu o parametrech je příkaz DSPFD (Display File Description).

```
DSPFD FILE(VZZAK/*ALL) TYPE(*RCDFMT) OUTPUT(*PRINT) FILEATR(*PF *DSPF)
```

Hodnoty parametrů jsou zapsány v závorkách. Levá závorka musí následovat těsně za jménem parametru. Hodnota může být jedna, např. (*PRINT) nebo jich může být několik v seznamu oddělených mezerami, např. (*PF *DSPF).

V editačním režimu na příkaz DSPFD umístíme kurzor a stiskneme **F4**. Dostaneme přehled parametrů s vysvětlivkami možných hodnot.

File	> <u>*ALL</u>	Name, generic*, *ALL
Library	> <u>VZZAK</u>	Name, *LIBL, *CURLIB...
Type of information	> <u>*RCDFMT</u>	*ALL, *BASATR, *ATR...
+ for more values		
Output	> <u>*PRINT</u>	*, *PRINT, *OUTFILE
File attributes	> <u>*PF</u>	*ALL, *DSPF, *PRTF, *DKTF...
+ for more values > <u>*DSPF</u>		

Když pak stiskneme Enter, editor jej rozmístí do standardního tvaru. Znaménko + znamená pokračování na dalším řádku bez začátečních mezer a přidává se, když je příkaz příliš dlouhý.

```
DSPFD      FILE(VZZAK/*ALL) TYPE(*RCDFMT) +  
           OUTPUT(*PRINT) FILEATR(*PF *DSPF)
```

Po stisku **F9** se ukážou všechny parametry příkazu. Stisk **F11** zobrazí jména parametrů, ale bez náznaku možných hodnot.

File to receive output	OUTFILE	<u> </u>
Library		<u>*LIBL</u>
Output member options:	OUTMBR	
Member to receive output . . .		<u>*FIRST</u>
Replace or add records		<u>*REPLACE</u>
Additional Parameters		
System	SYSTEM	<u>*LCL</u>

Pole pro hodnoty parametrů jsou podtržena, což znamená, že do nich lze zapisovat. Ne všechny kombinace hodnot jsou povoleny.

Náznak možných hodnot parametru získáme pomocí **F4** s kurzorem umístěným v řádku zvoleného parametru:

```
Output . . . . . > *PRINT

*
*PRINT
*OUTFILE
```

Podrobný popis parametru získáme stiskem **F1** a následným stránkováním.

```
Output . . . . . > *PRINT

*           : Output (OUTPUT) - Help           :
*PRINT      :                                   :
*OUTFILE    : Specifies where the output from the command is sent. :
           :                                   :
           : *                                   :
           :   The output is displayed (if requested by an       :
           :   interactive job) or printed with the job's spooled  :
           :   output (if requested by a batch job).               :
           :                                   :
           : *PRINT                                             :
           :   The output is printed with the job's spooled output. :
           :                                   :
           :                                   More...           :
           : F2=Extended help   F10=Move to top       F12=Cancel   :
F3=Exit  F5= : F13=Information Assistant   F20=Enlarge   F24=More keys :
           :                                   :
           : .....:
           : .....:
           : .....:
```

Vrátíme-li se dvojitým stiskem klávesy F12, můžeme pak příkaz spustit stiskem klávesy Enter. Výsledek příkazu je zapsán v tiskovém souboru QPDSPFD. Najdeme ho pomocí příkazu WRKSPLF (Work With Spooled Files).

Příkazy a funkce používané v CL programu

PGM

Uvádí zdrojový program a určuje vstupní parametry. Není povinný u programu bez parametrů.

DCL, DCLF

Deklarace proměnných a souborů. Deklarační příkazy musí předcházet ostatním kromě PGM.

CHGVAR

Dosazuje do proměnné hodnotu výrazu.

**%SUBSTRING (%SST), %SWITCH, %BINARY (%BIN), %ADDRESS (%ADDR),
%OFFSET (%OFS), %CHECK, %CHECKR, %SCAN, %TRIM, %TRIML,
%TRIMR, %CHAR, %DEC, %INT, %UINT (%UNS), %LEN, %SIZE, %LOWER,
%UPPER**

Funkce používané v aritmetických, znakových, relačních a logických výrazech.

**SNDPGMMMSG, RCVMSG, MONMSG, RCVF, OVRDBF, RUNQRY, CLRPFM,
CLOF, ...**

Je to většina CL příkazů z operačního systému. Přehled získáme příkazem GO MAJOR z příkazového řádku.

**IF, ELSE, DO, DOWHILE, DOUNTIL, DOFOR, ENDDO, LEAVE,
ITERATE, GOTO, SELECT, WHEN, OTHERWISE, ENDSELECT,
CALLSUBR, SUBR, RTNSUBR, ENDSUBR**

Řízení výpočtu v programu.

CALL, RETURN, CALLPRC, TFRCTL

Předání výpočtu jiným programům nebo procedurám.

INCLUDE

Zařazuje do programu další zdrojové příkazy z jiného zdrojového souboru.

ENDPGM

Nepovinný příkaz uzavírá zdrojový program.

Poznámka: Podrobné popisy CL příkazů jsou v dokumentaci <https://www.ibm.com/docs/en/i/7.5?topic=language-cl-command-finder>.

Náznak (prompt) pro příkaz v CL programu

Vyvolání náznaku se označuje otazníkem před jménem příkazu.

Program PROMPT1

PGM

? DSPLIB

ENDPGM

Program zkompilujeme volbou **14** v PDM nebo příkazem

```
CRTBNDCCL PGM(*CURLIB/PROMPT1) SRCFILE(*LIBL/QCLSRC) SRCMBR(*PGM)
```

a spustíme volbou **C** v PDM nebo příkazem

```
CALL PGM(*LIBL/PROMPT1)
```

Výpočet se zastaví a zobrazí se následující náznak. Náznak je stejný, jako po zápisu příkazu DSPLIB na příkazový řádek a stisku klávesy **F4**:

Library	*LIBL	Name, *LIBL, *USRLIBL...
+ for more values		
ASP device	*	Name, *, *ALLAVL...
Output	*	*, *PRINT

Náznak otazníkem není povolen v programu u následujících příkazů a nelze jej použít v dávkové úloze (batch job).

```
CALL CALLPRC CALLSUBR CHGVAR COPYRIGHT DCL DCLF DCLR DO DOFOR  
DOUNTIL DOWHILE ELSE ENDDO ENDPGM ENDRCV ENDSELECT ENDSUBR GOTO  
IF ITERATE LEAVE MONMSG OTHERWISE PGM RCVF RETURN RTNSUBR  
SELECT SNDF SNDRCVF SUBR WAIT WHEN
```

Výběrové náznaky pro příkaz v CL programu

Výběrový náznak se označuje otazníkem a doplňkovým znakem před jménem parametru. Otazník musí být také před jménem příkazu.

Používá se pro

- výběr parametrů, které chceme zobrazit
- určení chráněných parametrů
- vynechání parametrů ze zobrazení

Dvojnáky zapisované těsně před klíčovým slovem parametru:

??	zobrazen, je vstupní
?*	zobrazen, bez vstupu, hodnoty jsou předány do CPP
?<	zobrazen, je vstupní, předvolená nebo změněná hodnota je předána do CPP
?–	nezobrazen, předvolená nebo změněná hodnota je předána do CPP
?&	nezobrazen, po F9 zobrazen jako vstupní
?%	nezobrazen, po F9 zobrazen bez vstupu, předvolená hodnota je předána do CPP

Program PROMPT2

PGM

```
?      D SPOBJD OBJ(*LIBL/CENY) OBJTYPE(*FILE) +  
      DETAIL(*BASIC) ASPDEV(*) OUTPUT(*)  
?  
      D SPOBJD ??OBJ(*LIBL/CENY) ?-OBJTYPE(*FILE) +  
      ?*DETAIL(*BASIC) ?-ASPDEV(*) ?%OUTPUT()
```

ENDPGM

Po spuštění zkompilevaného programu se výpočet zastaví na prvním příkazu a zobrazí se následující náznak. V něm jsou všechny parametry bez možnosti vstupu (nepodtržené) a se zadanými hodnotami.

```
Object . . . . . OBJ          > CENY  
Library . . . . .           > *LIBL  
Object type . . . . . OBJTYPE > *FILE  
Detail . . . . . DETAIL      > *BASIC  
ASP device:          ASPDEV  
Device . . . . .           > *  
Search type . . . . .  
Output . . . . . OUTPUT     > *
```

Po stisku Enter se první příkaz provede.

Poté se výpočet zastaví na *druhém* příkazu a zobrazí další náznak. S výběrovým symbolem ?? prvním parametru jsou dvě hodnoty vstupní (podtržené) a zobrazují zadané hodnoty CENY a *LIBL. Třetí parametr se symbolem ?* je zobrazen bez vstupu. Ostatní parametry se symbolem ?- a ?% nejsou zobrazeny.

```
Object . . . . . OBJ          > CENY  
Library . . . . .           > *LIBL  
Detail . . . . . DETAIL      > *BASIC
```

Po stisku Enter se provede druhý příkaz.

Pro porovnání je zde uveden náznak stejného příkazu zapsaného na příkazovém řádku po stisku klávesy **F4**.

```
D SPOBJD OBJ(*LIBL/CENY) OBJTYPE(*FILE) DETAIL(*BASIC) ASPDEV(*) OUTPUT(*)
```

Náznak má všechny parametry vstupní a některé z nich s předvolenými hodnotami.

```
Object . . . . . OBJ          > CENY  
Library . . . . .           > *LIBL  
Object type . . . . . OBJTYPE > *FILE  
                                     + for more values  
Detail . . . . . DETAIL      > *BASIC  
ASP device:          ASPDEV  
Device . . . . .           > *  
Search type . . . . .  
Output . . . . . OUTPUT     > *  
File to receive output . . . . . OUTFILE  
Library . . . . .           > *LIBL  
Output member options:  OUTMBR  
Member to receive output . . . . . *FIRST  
Replace or add records . . . . . *REPLACE
```

Deklarace proměnných DCL

Plný popis příkazu DCL je uveden v dokumentaci: https://www.ibm.com/docs/en/i/7.3?topic=ssw_ibm_i_73/cl/dcl.html

Nejčastější tvar je

DCL VAR(jméno-proměnné) **TYPE**(typ) **LEN**(délka) **VALUE**(počáteční-hodnota)

Jméno proměnné je povinné. Začíná znakem **&**, dalších až 10 znaků může být alfanumerických. První z nich musí být písmeno.

Typ je povinný: ***CHAR**, ***DEC**, ***LGL**, ***INT**, ***UINT** nebo ***PTR**

Délka odpovídá typu dat. Není-li zadána, dosadí se

32	pro typ *CHAR
1	pro typ *LGL
(15 5)	pro typ *DEC
4	pro typ *INT a *UINT

Počáteční hodnota může a nemusí být zadána. Není-li zadána, dosadí se

mezery	pro typ *CHAR
' 0 '	pro typ *LGL
nula	pro typy *DEC , *INT , *UINT

Změna proměnných CHGVAR

Plný popis příkazu CHGVAR je uveden v dokumentaci: https://www.ibm.com/docs/en/i/7.5?topic=ssw_ibm_i_75/cl/chgvar.html.

Tvar příkazu je

CHGVAR VAR(jméno-proměnné) **VALUE**(výraz)

Jméno proměnné v parametru **VAR** musí být definováno předem v příkazu **DCL**. Do proměnné se dosadí hodnota *výrazu* z parametru **VALUE**. Výrazy a příklady jsou popsány dále.

Typy dat v programu

- *CHAR** znakové řetězce délky až 5000 znaků
- *DEC** dekadická čísla s počtem číslic až 15 a desetinných míst až 9
- *INT** celá binární čísla se znaménkem, délky 2, 4 nebo 8 bajtů
- *UINT** celá binární čísla bez znaménka, délky 2, 4 nebo 8 bajtů
- *LGL** logická data s hodnotami ' 0 ', ' 1 ' (false, true)
- *PTR** ukazatel na data (adresa dat)

```

DCL      &DECA      *DEC      (15 9)
DCL      &DECB      *DEC      5          /* (5 0) */
DCL      &INT4      *INT      4          /* 4 bajty */
DCL      &INT2      *INT      2          /* 2 bajty */
DCL      &UINT4     *UINT     4          /* 4 bajty */

DCL      &CHAR_DEF  *CHAR                      /* 32 */
DCL      &DEC_DEF   *DEC                      /* (15 5) */
DCL      &LGL_DEF   *LGL
DCL      &LGL       *LGL      1  '1'

DCL      &CHAR1     *CHAR      15
DCL      &CHAR2     *CHAR      8

CHGVAR   &DECA      -123456.789012345
CHGVAR   &DECB      12345
CHGVAR   &INT4      -2147483648      /* min. */
CHGVAR   &INT2      -32768           /* min. */
CHGVAR   &UINT4     4294967295      /* max. */

CHGVAR   &DEC_DEF   1234567890.12345
CHGVAR   &CHAR_DEF  'A'
CHGVAR   &LGL_DEF   '1'
CHGVAR   &LGL       '0'

CHGVAR   &CHAR1     'Národní třída'
CHGVAR   &CHAR2     Narodni          /* převede na velká písmena */

DMPCLPGM

```

Příkaz DMPCLPGM vytvoří tiskový soubor (spool file). V tiskovém souboru QPPGMDMP je výpis typů a hodnot v proměnných:

Variable	Type	Length	Value	Value in Hexa
			*...+....1....+....2....+	* . . . + . .
&CHAR_DEF	*CHAR	32	'A'	C140404040404
		+26	' '	4040404040404
&CHAR1	*CHAR	15	'Národní třída '	D545999684955
&CHAR2	*CHAR	8	'NARODNI '	D5C1D9D6C4D5C
&DEC_DEF	*DEC	15 5	1234567890.12345	
&DECA	*DEC	15 9	-123456.789012345	
&DECB	*DEC	5 0	12345	
&INT2	*INT	2	-32768	8000
&INT4	*INT	4	-2147483648	80000000
&LGL	*CHAR	1	'0'	F0
&LGL_DEF	*CHAR	1	'1'	F1
&UINT4	*UINT	4	4294967295	FFFFFFF

Výrazy v příkazech CHGVAR, IF, DOWHILE, DOUNTIL, WHEN

Aritmetické výrazy

Operandy jsou konstanty nebo proměnné typu *DEC, *INT, *UINT

Operátory

+ - * /

Funkce %BINARY, %CHECK, %CHECKR, %SCAN, %DEC, %INT, %UINT, %LEN, %SIZE, %PARMS

Výsledek výrazu je typu *DEC

Znakové výrazy

Operandy jsou konstanty nebo proměnné typu *CHAR

Konstanty se obecně uvádějí v uvozovkách, jednoslovní konstanty smí být bez uvozovek.

Operátory

*CAT *BCAT *TCAT

!! !> !<

Funkce

%SUBSTRING (%SST), %TRIM, %TRIML, %TRIMR, %CHAR, %LOWER, %UPPER

Logické výrazy

Operandy jsou konstanty nebo proměnné typu *CHAR, *DEC, *INT, *UINT

Relační operátory

*EQ	*GT	*LT	*GE	*LE	*NE	*NG	*NL
=	>	<	>=	<=	^=	^>	^<

Logické operátory

*AND *OR *NOT

& | ^

Výsledek výrazu je typu *LGL

'0' false

'1' true

Vybrané funkce

%CHAR(*data*)

převádí data typu *LGL, *DEC, *INT, *UINT na typ *CHAR.

%DEC(*data* [*počet-číslic* *počet-desetinných-míst*])

převádí data typu *CHAR, *LGL, *DEC, *INT, *UINT na typ *DEC. Chybí-li údaje o počtu číslic a des. míst, dosadí se 15 a 5. U číselné konstanty se převezmou z dat. U typu *LGL se dosadí 1.

%INT(*data*)

převádí data typu *CHAR, *LGL, *DEC, *UINT na typ *INT.

%UINT(*data*)

převádí data typu *CHAR, *LGL, *DEC, *INT na typ *UINT.

%LEN(*proměnná*)

vrací počet číslic nebo počet znaků číselné nebo znakové proměnné.

%SIZE(*proměnná*)

vrací počet bajtů proměnné.

%BINARY(*znaková-proměnná* [*začátek* *délka*])

nebo zkráceně

%BIN(*znaková-proměnná* [*začátek* *délka*])

vrací binární číslo se znaménkem (*INT) délky 2 nebo 4. Překročí-li součet začátku a délky velikost zadané proměnné, ohlásí chybu. Funkce se použije v příkazu CHGVAR v parametru VALUE nebo i v parametru VAR.

```
DCL      &DEC  *DEC  15
DCL      &INT  *INT  4
DCL      &HEX  *CHAR 4  X'000F0002'
DCL      &CHAR *CHAR 10
```

```
CHGVAR   &CHAR  (%BINARY(&HEX 1 2))      /* '0000000015' */
CHGVAR   &INT   (%BIN(&HEX 3 2))          /* 2           */
CHGVAR   &DEC   (&INT * &INT + 15)        /* 19          */
```

Variable	Type	Length	Value	Value in Hexadecimal
			*...+....1....+....2....+	* . . . + 1
&CHAR	*CHAR	10	'0000000015'	F0F0F0F0F0F0F0F1F5
&DEC	*DEC	15 0	19	
&HEX	*CHAR	4	' '	000F0002
&INT	*INT	4	2	00000002

```
DOWHILE (&DEC *GT 0 *AND &INT *EQ 2)      /* cyklus od 19 do 1 */
    CHGVAR   &DEC  (&DEC - 1)
ENDDO
```

```
&DEC      *DEC      15 0      0
```

```
IF (%BIN(&HEX) > 0) (CHGVAR &DEC (%BIN(&HEX))) /* &HEX je X'000F0002' */
```

```
&DEC      *DEC      15 0      983042
```


%SUBSTRING(*znaková-proměnná začátek délka*) nebo zkráceně

%SST(*znaková-proměnná začátek délka*)

vrací znakový řetězec nalezený na pozici *začátek* v délce *délka* v zadané *znakové proměnné*.

Místo znakové proměnné může být zapsáno *LDA (local data area). Překročí-li součet začátku a délky velikost zadané proměnné, ohlásí chybu. Funkce se použije v příkazu CHGVAR v parametru VALUE nebo i v parametru VAR. Použije se také v podmínce příkazu IF, DOUNTIL, DOWHILE.

```
dcl &text *char 20 'ABCDEFGHJKLMN'
dcl &pozice *int 2 4
dcl &vysledek1 *char 10
dcl &vysledek2 *char 10
```

```
CHGVAR      VAR(&VYSLEDEK1) VALUE(%SUBSTRING(&TEXT 4 3))
IF          (%SST(&TEXT 4 3) *EQ 'DEF') (CHGVAR &TEXT 'abc')
CHGVAR      VAR(%SUBSTRING(&VYSLEDEK2 &POZICE 3)) 'xyz'
```

Variable	Type	Length	Value	Value in Hexadecimal
			*...+....1....+....2....+	* . . . + 1 .
&POZICE	*INT	2	4	0004
&TEXT	*CHAR	20	'abc'	81828340404040404040
&VYSLEDEK1	*CHAR	10	'DEF'	C4C5C6404040404040
&VYSLEDEK2	*CHAR	10	' xyz'	404040A7A8A9404040

%SWITCH(*8znaková maska*)

dovoluje komunikovat mezi programy v zásobníku úlohy (jobu). V popisu úlohy (objektu typu *JOB) je parametr SWS (Job Switches) a v něm 8místný údaj, kde v každém místě může být nula nebo jednička. Počáteční hodnota je 00000000. V průběhu úlohy ji můžeme měnit příkazem CHGJOB v parametru SWS, např.

```
CHGJOB SWS(01100001)
```

Nebo před spuštěním dávkové úlohy

```
SBMJOB CMD(CALL PGM(DQRECEIVE)) JOB(*JOB) JOBQ(*JOB) SWS(01100001)
```

Tuto hodnotu lze použít pomocí funkce %SWITCH s 8znakovou maskou, v níž každý znak představuje test

0	zda odpovídající místo v SWS je 0
1	zda odpovídající místo v SWS je 1
X	že odpovídající místo v SWS se nezkoumá

Jestliže se všechny hodnoty v masce – kromě X – shodují s hodnotami ve stejných pozicích v SWS, je výsledek logická hodnota '1' (true), jinak je '0' (false).

```
DCL      &IN01 *LGL

CHGVAR &IN01 %SWITCH(011XXXXX)      /* '1' */
IF (%SWITCH(11XXXXXX)) CALL PROGA
IF (%SWITCH(10XXXXXX)) CALL PROGB
IF (%SWITCH(01XXXXXX)) CALL PROGC   /* shoda, provede se */
IF (%SWITCH(00XXXXXX)) CALL PROGD
```

MONMSG – Monitor Message

Popis příkazu

Příkaz **MONMSG** se používá k zachycení zpráv typu *ESCAPE, *STATUS, *NOTIFY, které byly poslány do zásobníku volání z programu nebo procedury, kde je příkaz použit.

**MONMSG MSGID(message-identifier) CMPDTA(comparison-data) +
EXEC (CL-command)**

Message-identifier (identifikátor zprávy)

První 3 znaky musí být znaky začínající písmenem a pokračující písmenem nebo číslicí. Poslední 4 znaky musí být číslice nebo znaky A až F. Jsou-li poslední dvě nebo čtyři místa nuly, je to generický identifikátor zachycující zprávy, které mají na posledních pozicích s nulami libovolné znaky.

Například CPF5100 zachytí všechny zprávy začínající CPF, ale CPF0000 zachytí všechny zprávy začínající CPF. V parametru MSGID lze zadat více identifikátorů.

Comparison-data (porovnávací data)

Je-li zapsáno *NONE a má-li hlídaná zpráva zadaný identifikátor, provede se příkaz zadaný v parametru EXEC.

Je-li zadán znakový řetězec s nejvýše 28 znaky, je porovnán s daty z přijaté zprávy. Souhlasí-li s prvními znaky přijaté zprávy, provede se příkaz zadaný v parametru EXEC. Jako hodnotu parametru nelze zadat proměnnou, ale jen konstantu. Porovnávací data lze zobrazit příkazem DSPPGMVAR.

CL-command

Příkaz provedený při zachycení zprávy.

Úrovně použití

Úroveň programu

Jeden nebo více příkazů MONMSG je zapsáno bezprostředně za deklaračními příkazy (DCL, DCLF). Tak se stejným způsobem zachytí předepsané zprávy vyslané z kteréhokoliv příkazu v programu. Parametr EXEC je nepovinný. Není-li zadán, zprávy se ignorují. Je-li zadán, smí obsahovat jen příkaz GOTO.

Úroveň příkazu

Jeden nebo více příkazů MONMSG je zapsáno bezprostředně za zvoleným příkazem. Tím se zachytí předepsané zprávy vyslané tímto příkazem.

Zobrazování záznamů fyzického souboru na obrazovce

Referenční soubor REF

A				CCSID(870)
A	R	REFR		
A		CENAJ	9P 2	COLHDG('Cena/j.')
A		MATER	5	COLHDG('Číslo' 'mater.')
A		NAZEV	30	COLHDG('Název zboží')

Kompilace se provede příkazem

```
CRTPF FILE(*CURLIB/REF) SRCFILE(*LIBL/QDDSSRC) MBR(*NONE)
```

Fyzický soubor CENY – Ceník zboží

A				REF(REF)
A				UNIQUE CCSID(870)
A	R	CENYR		
*		Číslo zboží		
A		MATER	R	
*		Cena za jednotku (kus)		
A		CENAJ	R	
*		Název zboží		
A		NAZEV	R	
*		Definice klíče – Číslo zboží		
A		K MATER		

Kompilace se provede příkazem

```
CRTPF FILE(*CURLIB/CENY) SRCFILE(*LIBL/QDDSSRC) SRCMBR(CENY)
```

Plnění souboru daty

STRDFU s volbou 5. Update data using temporary program nebo

UPDDTA CENY

WORK WITH DATA IN A FILE	Mode :	ENTRY
Format : CENYR	File :	CENY

Cislo mater.: 00001
Cena/j.: 12550
Název zboží: Zboží 1

Pomocné zobrazení dat souboru ceny

RUNQRY *N CENY nebo

RUNQRY QRYFILE((CENY))

Cislo mater.	Cena/j.	Název zboží
00001	125.50	Zboží 1
00002	46899	Zboží 2
00003	468.99	Zboží 3
00004	685.99	Zboží 4

Obrazkový soubor DSPFCENY - Ceník zboží

A					CA03(03 'Konec')
A					DSPSIZ(24 80 *DS3)
A		R DSPFCENY1			
A			1	3	'Zobrazení materiálu:'
A					COLOR(RED)
A					DSPATR(UL)
A		MATER	R	O 1	24REFFLD(CENYR/MATER *LIBL/CENY)
A					COLOR(TRQ)
A			3	3	'Název'
A			3	43	'Cena'
A		NAZEV	R	O 4	3REFFLD(CENYR/NAZEV *LIBL/CENY)
A		CENAJ	R	O 4	36REFFLD(CENYR/CENAJ *LIBL/CENY)
A					EDTCDE(P)

Kompilace se provede příkazem

```
CRTDSPF FILE(*CURLIB/QDDSSRC) SRCFILE(*LIBL/QDDSSRC) SRCMBR(DSPFCENY)
```

Program ZOBCENY pro zobrazení záznamů souboru CENY

```
/* Zobrazení jednotlivých záznamů fyzického souboru */
/* pomocí obrazkového souboru */
      DCLF          FILE(CENY)  OPNID(CENY)
      DCLF          FILE(DSPFCENY) OPNID(DSPFCENY)

/* Nekonečný cyklus */
      DOUNTIL      COND('0')
/* Čtu záznam z fyzického souboru */
      RCVF          OPNID(CENY)
/* Není-li již žádný záznam, opustím cyklus */
      MONMSG       MSGID(CPF0864) EXEC(LEAVE)
/* Přenos dat z fyzického souboru do obrazkového */
      CHGVAR        VAR(&DSPFCENY_MATER) VALUE(&CENY_MATER)
      CHGVAR        VAR(&DSPFCENY_CENAJ) VALUE(&CENY_CENAJ)
      CHGVAR        VAR(&DSPFCENY_NAZEV) VALUE(&CENY_NAZEV)
/* Zápis na obrazovku a čtení z klávesnice a obrazovky */
      SDRRCVF       RCDfmt(DSPFCENY1) OPNID(DSPFCENY)
/* Po F3 končí program, jinak pokračuje v cyklu */
      IF            COND(&DSPFCENY_IN03) THEN(RETURN)
      ENDDO
```

Program RZOBCENY vybírá a řadí záznamy, volá program ZOBCENY

```
      OVRDBF        FILE(CENY) OVRSCOPE(*JOB) SHARE(*YES)
      OPNQRYF       FILE((CENY)) +
                    QRYSLT('MATER *LE "00004"' ) +
                    KEYFLD((MATER *DESCEND))
      CALL          PGM(ZOBCENY) /* volání programu zobrazení záznamů */
      CLOF          OPNID(CENY) /* zavřu soubor */
      DLTOVR        FILE(CENY) LVL(*JOB)
```

Programy se kompilují volbou **14** v PDM nebo příkazy

```
CRTBNDC1 PGM(*CURLIB/ZOBCENY) SRCFILE(*LIBL/QCLSRC) SRCMBR(ZOBCENY)
CRTBNDC1 PGM(*CURLIB/RZOBCENY) SRCFILE(*LIBL/QCLSRC) SRCMBR(RZOBCENY)
```

Spouští se volbou **C** v PDM nebo příkazy

```
CALL ZOBCENY
CALL RZOBCENY
```

Program CYKLY – DOWHILE, DOFOR, DOUNTIL, SNDPGMMMSG, SNDMSG, LEAVE

```
Dcl var(&priznak) type(*lgl) value('1') /* příznak je zapnutý */

Dcl var(&index) type(*int) len(4)
Dcl var(&limit) type(*int) len(4) value(5)
Dcl var(&index_txt) type(*char) len(1)

Dcl var(&vypsat) type(*lgl) value('1')

/* Vypíše do job logu text 'Hodnota je správná' jen jednou. */

DoWhile (&priznak)
    SNDPGMMMSG msg('Hodnota je správná') topgmq(*prv)
    Chgvar &priznak '0' /* vypnu příznak */
EndDo

/* Vypíše do Job Logu 'Cyklus 1' až 'Cyklus 5'. */

DoFor (&index) from(1) to(&limit) by(1)
    Chgvar &index_txt &index
    SNDPGMMMSG msg('Cyklus ' *cat &index_txt) topgmq(*prv)
EndDo

/* Vypíše dvakrát text do fronty uživatele */

top:
DoWhile (&vypsat)
    SNDMSG      msg('První text') tousr(*requester)
    DoUntil cond(*not &vypsat)
        SNDMSG msg('Druhý text') tousr(*requester)
        DoWhile (&vypsat)
            LEAVE cmdlbl(top)
        EndDo
    EndDo
EndDo
```

Výpis z job logu:

```
Hodnota je správná
Cyklus 1
Cyklus 2
Cyklus 3
Cyklus 4
Cyklus 5
```

Abychom viděli dvě poslední zprávy, možná budeme muset provést příkaz

```
CHGMSGQ MSGQ(*USRPRF) DLVRY(*BREAK)
```

```
První text
  From . . :  VZUPKA          01/13/25   16:33:55
Druhý text
  From . . :  VZUPKA          01/13/25   16:30:52
```

Datová oblast (data area), zamykání objektu, podprogram

Program DARA

```
PGM

DCL      VAR(&JOB) TYPE(*CHAR) LEN(10)
DCL      VAR(&USER) TYPE(*CHAR) LEN(10)
DCL      VAR(&STRING) TYPE(*CHAR) LEN(100)
DCL      VAR(&REPLY) TYPE(*CHAR) LEN(1)

/* Neexistuje-li objekt DATA1, vytvořím jej v podprogramu */
CHKOBJ   OBJ(DATA1) OBJTYPE(*DTAARA)
MONMSG   MSGID(CPF0000) +
         EXEC(CALLSUBR SUBR(CRTARA))
/* Získám jméno uživatele z popisu úlohy */
RTVJOBA  JOB(&JOB) USER(&USER)
/* Zamknu oblast výhradně pro svou úlohu, dovolím čtení */
ALCOBJ   OBJ((DATA1 *DTAARA *EXCLRD))
/* Do datové oblasti zapíšu jméno úlohy a uživatele */
CHGDTAARA DTAARA(DATA1 (1 10)) VALUE(&JOB)
CHGDTAARA DTAARA(DATA1 (12 22)) VALUE(&USER)
/* Zobrazím obsah datové oblasti */
DSPDTAARA DTAARA(DATA1)
/* Získám část obsahu datové oblasti do proměnné */
RTVDTAARA DTAARA(DATA1 (1 10)) RTNVAR(&STRING)
/* Zobrazím obsah proměnné na obrazovku */
SNDMSG   MSG(&STRING) TOUSR(*REQUESTER)
/* Odemknu oblast */
DLCOBJ   OBJ((DATA1 *DTAARA *EXCLRD))
RETURN

/* Podprogram CRTARA */
SUBR     SUBR(CRTARA)
/* Vytvořím datovou oblast */
CRTDTAARA DTAARA(DATA1) TYPE(*CHAR) LEN(100)
ENDSUBR

ENDPGM
```

Po spuštění se program zastaví a zobrazí se zpráva z příkazu DSPDTAARA – jméno úlohy a uživatele:

Offset	Value
0	'QPADEV0004 VZUPKA'
50	''

Po stisku Enter se program opět zastaví a zobrazí se zpráva z příkazu SNDMSG, která zobrazí část textu (jen jméno úlohy) z datové oblasti (z příkazu RTVDTAARA).

```
Queue . . . . . : VZUPKA          Program . . . . . : *DSPMSG
Library . . . . : QUSRSYS        Library . . . . . :
Severity . . . . : 00            Delivery . . . . . : *BREAK

Type reply (if required), press Enter.
From . . . . . : VZUPKA          12/25/24   16:46:54
QPADEV0004
```

Spustíme-li v tomto stavu stejný program v jiné úloze (session), bude tam čekat 30 sekund a pak skončí se zprávou na obrazovce:

```
CPF1002 received by procedure DARA. (C D I R)
```

Odpovím-li C, budou v job logu tyto zprávy:

```
3 > call dara
      900 - CHKOBJ OBJ(DATA1) OBJTYPE(*DTAARA)
      1400 - RTVJOBA JOB(&JOB) USER(&USER)
      1600 - ALCOBJ OBJ((DATA1 *DTAARA *EXCLRD))
Cannot allocate object DATA1.
CPF1002 received by procedure DARA. (C D I R)
? C
Application error. CPF1002 unmonitored by DARA at statement 0000001600,
instruction X'0000'.
```

Čekání nastalo proto, že příkaz `ALCOBJ` zamkl datovou oblast výhradně pro svoji úlohu zámkem `*EXCLRD`. Druhá úloha ve stejném programu v příkazu `ALCOBJ` – číslo `0016.00` nemůže získat stejný zámek, a tak čeká předvolených 30 vteřin, než zhavaruje. Tento čas lze změnit příkazem `CHGJOB DFTWAIT(30)` s jiným číslem.

Nahradíme-li zámek `*EXCLRD` zámkem `*SHRUPD`, druhá úloha nečeká a přepisuje datovou oblast svými údaji v příkazech `CHGDTAARA`. V následující tabulce jsou pravidla zamykání objektu mezi úlohami.

Když jedna úloha získá tento zámek,	druhá může získat zámek
*EXCL výhradní	žádný
*EXCLRD výhradní, dovolí čtení	*SHRRD
*SHRUPD sdílený, dovolí update	*SHRUPD, *SHRRD
*SHRNUP sdílený, nedovolí update	*SHRNUP, *SHRRD
*SHRRD sdílený, dovolí čtení	*EXCLRD, *SHRUPD, *SHRNUP, *SHRRD

Zasílání a přijímání zpráv mezi programy v jedné úloze

Program MSGSND

```
/* **** */
/* Program MSGSND posílá tři zprávy do fronty volajícího programu. */
/* **** */
dcl &text *char 50 'Hodnota indexu je'
dcl &index *int
dcl &indch *char 10

dofor &index from(1) to(3) by(1)
    chgvar &indch &index
    sndpgmmsg msg(&text *bcat &indch) topgmq(*PRV) msgtype(*info)
enddo
```

Parametr *PRV směřuje zprávu do fronty volajícího programu nebo programu QCMD. Program QCMD provádí příkazy zadané z příkazového řádku.

Program MSGRCV2 volá program MSGSND

```
/* **** */
/* Program čte všechny zprávy ze své fronty, ale nemaže je. */
/* Přechtené zprávy doplní a pošle výš (do *EXT nebo *PRV). */
/* **** */
DCL VAR(&MSGTEXT) TYPE(*CHAR) LEN(100)
DCL VAR(&MSGKEY) TYPE(*CHAR) LEN(4)
DCL VAR(&BLANKS) TYPE(*CHAR) LEN(100) VALUE(' ')
dcl &key *uint 4
dcl &keyc *char 4

/* Volám program, který do mé fronty pošle tři zprávy */
/* a já je pak přečtu a pošlu výš (do *PRV nebo *EXT) */
CALL PGM(MSGSND)

/* Čtu první zprávu z fronty tohoto programu a nesmažu ji */
RCVMSG MSGQ(*PGMQ) MSGTYPE(*FIRST) WAIT(0) RMV(*NO) +
KEYVAR(&MSGKEY) MSG(&MSGTEXT)
chgvar &key %bin(&msgkey)
chgvar &keyc %char(&key)

DMPCLPGM

/* V cyklu čtu další zprávy, dokud nejsou prázdné */
DOWHILE COND(&MSGTEXT *NE &BLANKS)

/* Přepošlu přečtenou zprávu do *PRV (nebo *EXT) */
/* Zpráva poslaná do *PRV nepřerušuje práci */
/* Zpráva poslaná do *EXT přerušuje práci a čeká na akci uživatele */
SNDPGMMSG MSG('Přeposlaná zpráva: ' *CAT &MSGTEXT +
*BCAT &KEYC) TOPGMQ(*EXT)

/* Čtu další zprávu z fronty tohoto programu a nesmažu ji */
RCVMSG MSGQ(*PGMQ) MSGTYPE(*NEXT) MSGKEY(&MSGKEY) +
RMV(*NO) KEYVAR(&MSGKEY) MSG(&MSGTEXT)
chgvar &key %bin(&msgkey)
chgvar &keyc %char(&key)
```

Příkaz DMPCLPGM vytiskne momentální obsah paměti.

Příkaz RCVMSG čte z vlastní programové fronty MSG (*PGMQ). Nejprve přečte první zprávu (*FIRST), uloží ji do proměnné &MSGTEXT a získá **klíč zprávy** (message key) parametrem KEYVAR do proměnné &MSGKEY.

Pak v cyklu čte další zprávu (*NEXT). Přitom se řídí klíčem předchozí zprávy uloženém v proměnné &MSGKEY. a získává nový klíč parametrem KEYVAR. Parametrem RMV (*NO) ponechává zprávy ve frontě.

Klíč zprávy je v binárním tvaru, ale musí být deklarován jako typ *CHAR. Aby se klíč zobrazil (v přeposlané zprávě), byl převeden z typu *CHAR do typu *UINT a z něj zpět do typu *CHAR.

Po skončení programu v job logu zůstávají mj. tyto zprávy:

```
3 > CALL MSGRCV2
      1500 - CALL PGM(MSGSND)
      1200 - SNDPGMMSG MSG('Hodnota indexu je 0000000001') TOPGMQ(*PRV)
      MSGTYPE(*INFO)
Hodnota indexu je 0000000001
      1200 - SNDPGMMSG MSG('Hodnota indexu je 0000000002') TOPGMQ(*PRV)
      MSGTYPE(*INFO)
Hodnota indexu je 0000000002
      1200 - SNDPGMMSG MSG('Hodnota indexu je 0000000003') TOPGMQ(*PRV)
      MSGTYPE(*INFO)
Hodnota indexu je 0000000003
      - RETURN /* RETURN due to end of CL program */
      1800 - RCVMSG MSGQ(*PGMQ) MSGTYPE(*FIRST) WAIT(0) RMV(*NO)
      KEYVAR(&MSGKEY) MSG(&MSGTEXT)
      2200 - DMPCLPGM
      2900 - SNDPGMMSG MSG('Přeposlaná zpráva: Hodnota indexu je 0000000001
      441') TOPGMQ(*EXT)
Přeposlaná zpráva: Hodnota indexu je 0000000001 441
      3200 - RCVMSG MSGQ(*PGMQ) MSGTYPE(*NEXT) MSGKEY(X'000001B9') RMV(*NO)
      KEYVAR(&MSGKEY) MSG(&MSGTEXT)
      2900 - SNDPGMMSG MSG('Přeposlaná zpráva: Hodnota indexu je 0000000002
      443') TOPGMQ(*EXT)
Přeposlaná zpráva: Hodnota indexu je 0000000002 443
      3200 - RCVMSG MSGQ(*PGMQ) MSGTYPE(*NEXT) MSGKEY(X'000001BB') RMV(*NO)
      KEYVAR(&MSGKEY) MSG(&MSGTEXT)
      2900 - SNDPGMMSG MSG('Přeposlaná zpráva: Hodnota indexu je 0000000003
      445') TOPGMQ(*EXT)
Přeposlaná zpráva: Hodnota indexu je 0000000003 445
      3200 - RCVMSG MSGQ(*PGMQ) MSGTYPE(*NEXT) MSGKEY(X'000001BD') RMV(*NO)
      KEYVAR(&MSGKEY) MSG(&MSGTEXT)
      - RETURN /* RETURN due to end of CL program */
```

Této podrobnosti v job logu dosáhneme předchozí změnou parametrů příkazu CHGJOB (Change Job). Známe-li jména a hodnoty parametrů, můžeme spustit následující příkaz.

CHGJOB LOG(4 00 *MSG) LOGCLPGM(*YES)

Neznáme-li je, spustíme příkaz

? CHGJOB

a dostaneme tento náznak:

```
Change Job (CHGJOB)

Type choices, press Enter.

Job name . . . . . *
User . . . . .
Number . . . . . 000000-999999
```

Ted' stiskneme postupně F11 (zobrazit jména parametrů), Enter, F10 a Page Down. Dostaneme tento náznak:

```
Type choices, press Enter.

Message logging:                                LOG
  Level . . . . .                               > 4
  Severity . . . . .                             > 00
  Text . . . . .                                 > *MSG
Log CL program commands . . . . LOGCLPGM        > *YES
Job log output . . . . . LOGOUTPUT              *JOBEND
Job message queue full action . JOBMSGQFL       *NOWRAP
Inquiry message reply . . . . INQMSGRPY        *RQD
Break message handling . . . . BRKMSG          *NORMAL
Status message . . . . . STSMMSG              *NORMAL
DDM conversation . . . . . DDMCNV             *KEEP
Schedule date . . . . . SCDDATE               *SAME
Schedule time . . . . . SCDTIME               *SAME
Job date . . . . . DATE                       122524
Date format . . . . . DATFMT                  *MDY
Date separator . . . . . DATSEP                ' / '

More...

F3=Exit   F4=Prompt   F5=Refresh   F12=Cancel   F13=How to use this display
F24=More keys
```

Do parametru LOG (Message logging) zapíšeme **4 00 *MSG** a do parametru LOGCLPGM (Log CL program commands) zapíšeme ***YES**. Stiskneme Enter.

Zasílání a přijímání zpráv mezi úlohami přes datovou frontu

Program CRTDTAQ – vytvoření datové fronty

```
/*   Zkusím zrušit frontu DQFIFO typu FIFO                               */
      DLTDTAQ      DTAQ(*CURLIB/DQFIFO)
      MONMSG      MSGID(CPF0000)
/*   Vytvořím ji v *CURLIB                                             */
      CRTDTAQ      DTAQ(*CURLIB/DQFIFO) TYPE(*STD) MAXLEN(256) +
                      FORCE(*YES) SEQ(*FIFO) SENDERID(*YES) +
                      TEXT('Datová fronta (FIFO)')
```

Příkaz DQSEND k vyvolání CL programu DQSEND

```
/*   Command DQSEND                                                    */
/*   CPP:      DQSEND                                                  */
      CMD          PROMPT('Zasílání do fronty DQFIFO')
      PARM          KWD(MSG) TYPE(*CHAR) LEN(50) MIN(1) MAX(1) +
                      PROMPT('Text zasílaný do fronty DQFIFO')
```

Program DQSEND – zaslání zprávy do datové fronty

```
      PGM          PARM(&MSG)
/*   Definice proměnných                                             */
      DCL          VAR(&MSG) TYPE(*CHAR) LEN(50)
      DCL          VAR(&MSGL) TYPE(*DEC) LEN(5 0) VALUE(50)
      DCL          VAR(&WAIT) TYPE(*DEC) LEN(5 0)
      DCL          VAR(&JOBNUM) TYPE(*CHAR) LEN(6)
      DCL          VAR(&USERNAME) TYPE(*CHAR) LEN(10)

/*   Získat číslo úlohy a jméno uživatele                             */
      RTVJOBA      USER(&USERNAME) NBR(&JOBNUM)
/*   Naplnit proměnné pro volání API QSNDDTAQ                       */
      CHGVAR        VAR(&MSG) VALUE(&MSG *BCAT &USERNAME *BCAT +
                                     &JOBNUM)
/*   Poslat zprávu do fronty DQFIFO                                   */
      CALL          PGM(QSNDDTAQ) PARM(DQFIFO *LIBL &MSGL &MSG)
      ENDPGM
```

Program DQRECEIVE – přijímání zpráv z datové fronty

```
/*   Definice proměnných                                             */
      DCL          VAR(&MSG) TYPE(*CHAR) LEN(256)
      DCL          VAR(&MSGL) TYPE(*DEC) LEN(5 0) VALUE(256)
      DCL          VAR(&WAIT) TYPE(*DEC) LEN(5 0) VALUE(-1)

/*   Opakuji, dokud nepřečtu zprávu začínající písmenem X          */
      DOUNTIL      COND(%SST(&MSG 1 1) *EQ 'X')

/*   Čtu z fronty DQFIFO                                             */
      CALL          PGM(QRCVDTAQ) PARM(DQFIFO *LIBL &MSGL &MSG &WAIT)
/*   Zapišu výsledek do fronty *EXT Job Logu                         */
      SNDPGMMSG     MSG('Přečtená zpráva:' *CAT &MSG) TOPGMQ(*EXT)

      ENDDO        /* DO UNTIL */
```

Příklad – Dvě interakční úlohy

První úloha č. 115348 pošle zprávu do fronty.

```
DQSEND MSG( ' zpráva 1 ' )
```

Druhá úloha přijme zprávu.

```
CALL DQRECEIVE
```

Přečtená zpráva:Zpráva 1 VZUPKA 115348

První úloha pošle zprávu 'X' k ukončení příjmu v druhé úloze.

```
DQSEND MSG( ' X ' )
```

Druhá úloha přijme zprávu X a na obrazovce přibude nová zpráva.

Přečtená zpráva:Zpráva 1 VZUPKA 115348

Přečtená zpráva:X VZUPKA 115348

Press Enter to continue.

Po Enter program DQRECEIVE v druhé úloze skončí. V job logu druhé úlohy najdeme tyto zprávy:

```
33 > call dqreceive
      1200 - CALL PGM(QRCVDTAQ)
      1400 - SNDPGMMSG MSG('Přečtená zpráva:Zpráva 1 VZUPKA 115348')
            TOPGMQ(*EXT)
Přečtená zpráva:Zpráva 1 VZUPKA 115348
      1200 - CALL PGM(QRCVDTAQ)
      1400 - SNDPGMMSG MSG('Přečtená zpráva:X VZUPKA 115348') TOPGMQ(*EXT)
Přečtená zpráva:X VZUPKA 115348
            - RETURN          /* RETURN due to end of CL program */
```

Příklad – Příjímací program v dávkové úloze

```
SBMJOB CMD(CALL PGM(DQRECEIVE))
```

Job 115355/VZUPKA/QDFTJOBBD submitted to job queue QBATCH in library QGPL.

Příkazem WRKACTJOB s následujícími volbami:

5 u jobu QDFTJOBBD a
11. Display call stack

se zobrazí zásobník procedur:

Display Call Stack				
Job:	QDFTJOBBD	User:	VZUPKA	Number: 115355
Thread:	00000033			
Type	Program		Statement	Procedure
1	QCMD	QSYS	/01C8	
	DQRECEIVE	VZZAK		_CL_PEP
	DQRECEIVE	VZZAK	1200	DQRECEIVE
	QRCVDTAQ	QSYS	/010F	

Z interakční úlohy č. 115348 pošlu tři zprávy:

```
DQSEND MSG('Zpráva 1')
DQSEND MSG('Zpráva 2')
DQSEND MSG('Zpráva 3')
```

V job logu dávkové úlohy č. 115350 je vidět průběh přijímání zpráv:

```
Job . . . :   QDFTJOB   User . . . :   VZUPKA   Number . . . . :

>> CALL PGM(DQRECEIVE)
      1200 - CALL PGM(QRCVDTAQ)          /* The CALL command contains
      parameters */
      1400 - SNDPGMMSG MSG('Přečtená zpráva:Zpráva 1 VZUPKA 115348')
      TOPGMQ(*EXT)
Přečtená zpráva:Zpráva 1 VZUPKA 115348
      1200 - CALL PGM(QRCVDTAQ)          /* The CALL command contains
      parameters */
      1400 - SNDPGMMSG MSG('Přečtená zpráva:Zpráva 2 VZUPKA 115348')
      TOPGMQ(*EXT)
Přečtená zpráva:Zpráva 2 VZUPKA 115348
      1200 - CALL PGM(QRCVDTAQ)          /* The CALL command contains
      parameters */
      1400 - SNDPGMMSG MSG('Přečtená zpráva:Zpráva 3 VZUPKA 115348')
      TOPGMQ(*EXT)
Přečtená zpráva:Zpráva 3 VZUPKA 115348
      1200 - CALL PGM(QRCVDTAQ)          /* The CALL command contains
      parameters */
```

Na konec pošlu zprávu X:

```
DQSEND MSG('X')
```

Job 115355/VZUPKA/QDFTJOB completed normally on 12/15/24 at 13:28:54.

Protože dávková úloha skončila, informaci o přijetí zprávy X uvidíme v tiskovém souboru QPJOBLOG:

Command	12/15/24	13:26:07.793164	QCLCLCPR	QSYS	04CF	DQRECEIVE	VZZAK
	To module	: DQRECEIVE				
	To procedure	: DQRECEIVE				
	Statement	: 1200				
	Message	: 1200 - CALL PGM(QRCVDTAQ)			/* The CALL command	
			contains parameters */				
Command	12/15/24	13:28:54.840037	QCADRV	QSYS	041C	DQRECEIVE	VZZAK
	To module	: DQRECEIVE				
	To procedure	: DQRECEIVE				
	Statement	: 1400				
	Message	: 1400 - SNDPGMMSG MSG('Přečtená zpráva:X VZUPKA 115348')				
			TOPGMQ(*EXT)				
Information	12/15/24	13:28:54.840130	DQRECEIVE	VZZAK	*STMT	*EXT	
	From module	: DQRECEIVE				
	From procedure	: DQRECEIVE				
	Statement	: 1400				
	Message	: Přečtená zpráva:X VZUPKA 115348				
Command	12/15/24	13:28:54.840167	QCLRTNE	QSYS	0058	DQRECEIVE	VZZAK
	To module	: DQRECEIVE				
	To procedure	: DQRECEIVE				
	Statement	: 1800				
	Message	: - RETURN			/* RETURN due to end of CL program	
			*/				
Completion	00	12/15/24	13:28:54.841056	QWTMCEOJ	QSYS	0161	*EXT
	Message	: Job 115355/VZUPKA/QDFTJOB ended on 12/15/24 at 13:28:54;				
			.004 seconds used; end code 0 .				

Volání procedury v CL

Výpočet přepony pravoúhlého trojúhelníka v jazyku CL není možný, protože nelze vypočítat odmocninu. Použijeme tedy proceduru – funkci – zapsanou v jazyku RPG, která to umožňuje. Vyvoláme ji z CL programu příkazem CALLPRC. K tomu účelu potřebujeme dva moduly, které spojíme do programu.

RPG modul PREP_PROC

Obsahuje proceduru (funkci) PREPONA. Ta přijímá dva parametry a vrací výsledek příkazem return.

```
**free
ctl-opt  nomain;

dcl-proc PREPONA export;    // deklarace procedury

    dcl-pi prepona  packed(15: 5) ;    // rozhraní procedury
        a    packed(7: 2) value;
        b    packed(7: 2) value;
    end-pi;

    return %SQRT(a**2 + b**2);    // vrací délku přepony

end-proc;
```

CL modul PREP_CALL

Představuje hlavní program, který volá proceduru PREPONA v RPG modulu PREP_PROC. Předává dva parametry a přijímá vrácenou hodnotu.

```
DCL          VAR(&A) TYPE(*DEC) LEN(7 2) VALUE(3)
DCL          VAR(&B) TYPE(*DEC) LEN(7 2) VALUE(4)

DCL          VAR(&PREP) TYPE(*DEC) LEN(15 5)
DCL          VAR(&PREP_C) TYPE(*CHAR) LEN(16)

CALLPRC     PRC(PREPONA) PARM((&A *BYVAL) (&B *BYVAL)) +
              RTNVAL(&PREP)

CHGVAR      VAR(&PREP_C) VALUE(&PREP)
SNDPGMMSG   MSG('přepona = ' *CAT &PREP_C) TOPGMQ(*EXT)
```

Volání funkce provádíme příkazem CALLPRC (Call Procedure). Parametry &A, &B předáváme hodnotou (*BYVAL) a vrácenou hodnotu &PREP zadáme v parametru RTNVAL.

Moduly musíme zkompileovat příkazem CRTCLMOD (nebo volbou 15 v PDM).

```
CRTCLMOD MODULE(PREP_CALL)
CRTRPGMOD MODULE(PREP_PROC)
```

Moduly spojíme do programu, který nazveme VYPOC_PREP

```
CRTPGM PGM(VYPOC_PREP) MODULE(PREP_CALL PREP_PROC)
```

Vyvoláním programu

```
CALL VYPOC_PROC
```

dostaneme výsledek

```
přepona = 0000000005.00000
```

Zjištění objektů použitých v programech

Program REFPGM – Reference podle programů

Program přijímá z příkazu jeden parametr typu *CHAR, který však má strukturu, kde první 2 bajty představují binární číslo a určuje počet skutečně zadaných parametrů v podobě dvojic 10znakových jmen (objekt, knihovna). Abychom mohli takovou strukturu zadat, použijeme k vyvolání programu CL příkaz (viz dále).

```
/* Parametry: */
PGM PARM(&PLIST)
DCL &PLIST *CHAR 202 /* 2 + 10 x 20 */

DCL &PGM *CHAR 10 /* jméno programu (programů) */
DCL &LIB *CHAR 10 /* jméno knihovny (knihoven) */
DCL &N *DEC 4 0 /* počet parametrů */
DCL &I *DEC 4 0 /* čítač parametrů */
DCL &P *DEC 4 0 /* ukazatel na jm. prog. */
DCL &L *DEC 4 0 /* ukazatel na jm. knih. */

/* Proměnná pro náhradu nebo přidání do souboru */
DCL VAR(&ADDREP) TYPE(*CHAR) LEN(8)

/* Převod počtu parametrů z binárního na dekadické číslo */
CHGVAR VAR(&N) VALUE(%BINARY(&PLIST 1 2))
CHGVAR VAR(&I) VALUE(0) /* čítač cyklů */

/* Poprvé se obsah souboru bude nahrazovat novým seznamem */
CHGVAR VAR(&ADDREP) VALUE(*REPLACE)

/* Uzavřít soubor protože může být otevřen z předchozího volání */
CLOF OPNID(QADSPPGM)
MONMSG MSGID(CPF0000) /* ignorovat chybu */

OPAKOVAT:
/* Ukazatel (index) jména programu v seznamu parametrů */
CHGVAR VAR(&P) VALUE(3 + &I * 20)

/* Ukazatel (index) jména knihovny v seznamu parametrů */
CHGVAR VAR(&L) VALUE(3 + &I * 20 + 10)

/* Získat jméno programu a knihovny z kvalifikovaného jména */
CHGVAR VAR(&PGM) VALUE(%SST(&PLIST &P 10))
CHGVAR VAR(&LIB) VALUE(%SST(&PLIST &L 10))

/* Zapsat programové reference do QTEMP/QADSPPGM */
DSPPGMREF PGM(&LIB/&PGM) OUTPUT(*OUTFILE) +
OUTFILE(QTEMP/QADSPPGM) OUTMBR(*FIRST +
&ADDREP)
CHGPF FILE(QTEMP/QADSPPGM) CCSID(870) /* český kód */

/* Podruhé se nový seznam bude přidávat k dosavadnímu seznamu */
CHGVAR VAR(&ADDREP) VALUE(*ADD)

/* Je-li &I menší než &N-1 - Zvýšit &I o 1 a opakovat */
IF (&I < &N-1) DO
CHGVAR &I (&I + 1)
GOTO OPAKOVAT
ENDDO

/* Uzavřít soubor protože může být otevřen z předchozího volání */
CLOF OPNID(QADSPPGM)
MONMSG MSGID(CPF0000)

ENDPGM
```

CL příkaz k vyvolání CL programu REFPGM

Pro CL příkaz zvolíme jméno REFPGM, stejné jako jméno programu, který ho provede. Určíme to při kompilaci CL příkazu:

```
CRTCMD CMD(*CURLIB/REFPGM) PGM(*LIBL/REFPGM)
```

Prováděcímu programu se říká Command Processing Program (CPP). Definice CL příkazu obsahuje příkazy CMD, PARAM a QUAL.

```
/*      Command REFPGM                                     */
/*      CPP:      REFPGM                                    */

          CMD          PROMPT('Tisk referencí podle programů')
          PARM          KWD(PGM) TYPE(NAME) MIN(1) MAX(10) +
                        PROMPT('Jméno programu')
NAME:     QUAL          TYPE(*GENERIC) SPCVAL((*ALL)) CHOICE('Jméno, +
                        generic*, *ALL')
          QUAL          TYPE(*NAME) DFT(*LIBL) SPCVAL((*LIBL) +
                        (*ALL)) CHOICE('Jméno, *LIBL, *ALL') +
                        PROMPT('Jméno knihovny')
```

Příkaz CMD má zde jen jeden parametr určující titul vytvářeného příkazu.

Příkaz PARAM má 4 parametry. KWD určuje jméno parametru vytvářeného příkazu. TYPE určuje jméno návěstí u příkazu QUAL, MIN určuje minimální počet a MAX maximální počet hodnot parametru. PROMPT vysvětluje význam hodnot parametru.

První příkaz QUAL stanoví způsob zadání programu a výběr možných hodnot. Druhý příkaz QUAL stanoví způsob zadání knihovny. Pořadí těchto příkazů (program, knihovna) je důležité pro program, který je vytvářeným příkazem vyvoláván.

Když po kompilaci na příkazový řádek napíšeme příkaz

REFPGM

a stiskneme F4, ukáže se jeden povinný parametr s naznačením možných dalších hodnot znaménkem +. Prázdné jméno programu musí být zapsáno, protože nebyla zadána předem zvolená hodnota. Jméno knihovny bylo předem zvoleno parametrem DFT(*LIBL), ale lze je přepsat.

```
          Tisk referencí podle programů (REFPGM)

Type choices, press Enter.

Jméno programu . . . . . _____ Jméno, generic*, *ALL
  Jméno knihovny . . . . . *LIBL Jméno, *LIBL, *ALL
          + for more values _____
                                *LIBL
```


Spuštění příkazu REFPGM z příkazového řádku

```
REFPGM PGM(VZZAK/DARA VZZAK/SOUBORY VZZAK/ZOBCENY)
```

nebo pomocí F4

```
Jméno programu . . . . . > DARA          Jméno, generic*, *ALL
Jméno knihovny . . . . . > VZZAK          Jméno, *LIBL, *ALL
                           > SOUBORY
                           > VZZAK
+ for more values > ZOBCENY
                           > VZZAK
```

Po stisku Enter získáme výsledek v souboru QADSPPGM v dočasné knihovně QTEMP a také na obrazovce.

Abychom mohli zobrazit jen vybrané položky, zjistíme jména polí souboru QADSPPGM. Zapiší se do souboru FIELDS v knihovně QTEMP.

```
DSPFFD FILE(QADSPPGM) OUTPUT(*OUTFILE) OUTFILE(QTEMP/FIELDS)
```

Tato jména polí zobrazíme

```
RUNQRY QRYFILE((QTEMP/FIELDS))
```

Redukovaný výpis jmen polí z obrazovky

External Field Name	Field Length In Bytes	Number Of Digits	Decimal Positions	Field Text Description
WHLIB	10	0	0	Library
WHPNAM	10	0	0	Program
WHTEXT	50	0	0	Text 'description'
WHFNUM	5	5	0	Number of objects referenced
WHDTTM	13	0	0	Retrieval date: century/date/time
WHFNAM	11	0	0	Object referenced: 1=*EXPR
WHLNAM	11	0	0	Library referenced: 1=*EXPR
WHSNAM	11	0	0	File name in source program: 1=*EXPR
WHRFNO	3	3	0	Number of record formats referenced. -1=See WHRFNB
WHFUSG	2	2	0	1=I,2=O,3=I/O,4=U,5=I/U,6=O/U,7=I/O/U,8=N/S,0=N/A
WHRFNM	10	0	0	Record format referenced
WHRFSN	13	0	0	Format level identifier
WHRFFN	5	5	0	Number of fields
WHOBJT	1	0	0	Object type: F=File, P=Program, D=Data area
WHOTYP	10	0	0	Object type
...				

Vybrané informace můžeme vypsat pomocí CL programu. Použijeme jména polí zjištěná ze souboru QADSPPGM a vynecháme objekty typu *SRVPGM (servisní programy).

```
DCL          VAR(&ROW) TYPE(*CHAR) LEN(120)
DCLF        FILE(QADSPPGM) OPNID(QADSPPGM)

REFPGM      PGM(VZZAK/DARA VZZAK/SOUBORY VZZAK/ZOBCENY)

OVRDBF      FILE(QADSPPGM) OVRSCOPE(*JOB) SHARE(*YES)
OPNQRYF     FILE((QTEMP/QADSPPGM)) QRYSLT('WHOTYP *NE "*SRVPGM"')

DOUNTIL     COND('0')
RCVF        OPNID(QADSPPGM)
MONMSG      MSGID(CPF0864) EXEC(LEAVE)
CHGVAR      VAR(&ROW) VALUE(&QADSPPGM_WHLIB *BCAT +
                        &QADSPPGM_WHPNAM *BCAT &QADSPPGM_WHFNAM +
                        *BCAT &QADSPPGM_WHLNAM *BCAT &QADSPPGM_WHOTYP)
SNDPGMMSG   MSG(&ROW) TOPGMQ(*EXT)
ENDDO

CLOF        OPNID(QADSPPGM)
DLTOVR      FILE(QADSPPGM) LVL(*JOB)
```

```
VZZAK DARA DATA1 *LIBL *DTAARA
VZZAK DARA DATA1 *CURLIB *DTAARA
VZZAK SOUBORY QADSPOBJ *FILE
VZZAK SOUBORY FILES QTEMP *FILE
VZZAK SOUBORY QAFDMBRL *FILE
VZZAK SOUBORY MEMBERS QTEMP *FILE
VZZAK SOUBORY &FILES_ODOB &LIBRARY *FILE
VZZAK SOUBORY *RUNOPT *RUNOPT *FILE
VZZAK SOUBORY QADSPOBJ QSYS *FILE
VZZAK ZOBCENY CENY VZZAK *FILE
VZZAK ZOBCENY DSPFCENY VZZAK *FILE
VZZAK DARA DATA1 *LIBL *DTAARA
```

Stejné informace dostaneme pomocí SQL v úpravnější podobě.

```
STRSQL
select WHLIB, WHPNAM, WHFNAM, WHLNAM, WHOTYP
from QTEMP/QADSPPGM
where WHOTYP <> '*SRVPGM'
```

Library	Program	Object Referenced	Library	Object Type
VZZAK	DARA	DATA1	*LIBL	*DTAARA
VZZAK	DARA	DATA1	*CURLIB	*DTAARA
VZZAK	SOUBORY	QADSPOBJ		*FILE
VZZAK	SOUBORY	FILES	QTEMP	*FILE
VZZAK	SOUBORY	QAFDMBRL		*FILE
VZZAK	SOUBORY	MEMBERS	QTEMP	*FILE
VZZAK	SOUBORY	&FILES_ODOB	&LIBRARY	*FILE
VZZAK	SOUBORY	*RUNOPT	*RUNOPT	*FILE
VZZAK	SOUBORY	QADSPOBJ	QSYS	*FILE
VZZAK	ZOBCENY	CENY	VZZAK	*FILE
VZZAK	ZOBCENY	DSPFCENY	VZZAK	*FILE

Program SOUBORY – Výpis jmen souborů a členů v zadané knihovně

Abychom mohli v programu vybrat žádoucí položky, zjistíme jména polí souboru QADSPOBJ. Zapiší se do souboru FIELDS v knihovně QTEMP.

```
DSPFFD FILE(QADSPOBJ) OUTPUT(*OUTFILE) OUTFILE(QTEMP/FIELDS)
RUNQRY QRYFILE((QTEMP/FIELDS))
```

Redukovaný výpis jmen polí z obrazovky

External Field Name	Field Length In Bytes	Number Of Digits	Decimal Positions	Field Text Description
ODDCEN	1	0	0	Display century: 0=19xx, 1=20xx
ODDDAT	6	0	0	Display date (Job date format)
ODDTIM	6	0	0	Display time (HHMMSS)
ODLBNM	10	0	0	Library
ODOBNM	10	0	0	Object
ODOBTP	8	0	0	Object type
ODOBAT	10	0	0	Object attribute
ODOBFR	1	0	0	Storage freed: 0=Not freed, 1=Freed
...				

Zde je tedy text programu SOUBORY s použitím jmen ODOBNM a ODOBAT.

```
Dcl &Library *char 10 'VZZAK' /* zadaná knihovna */

Dclf QADSPOBJ opnid(FILES)
Dclf QAFDMBRL opnid(MEMBERS)
Ovrdbf file(QADSPOBJ) tofile(QTEMP/FILES)
Ovrdbf file(QAFDMBRL) tofile(QTEMP/MEMBERS)

/* Připravit výstup do souboru QTEMP/MEMBERS */
Clof opnid(MEMBERS) /* uzavřít otevřený soubor */
MonMsg CPF0000 /* ignorovat *ESCAPE chybu, když není otevřený */
ClrPfm FILE(QTEMP/MEMBERS) /* smazat obsah souboru */
MonMsg CPF0000 /* ignorovat *ESCAPE chybu, když soubor neexistuje */

/* Vytvořit soubor se seznamem objektů typu *FILE */
DSPOBJD obj(&Library/*ALL) objtype(*FILE) output(*OUTFILE) +
        outfile(QTEMP/FILES)

DoUntil ('0') /* provedu tělo cyklu alespoň jednou */
    Rcvf opnid(FILES) /* čtu záznam ze souboru */
    Monmsg msgid(CPF0864) exec(Leave) /* na konci dat opustím cyklus */

    If (&FILES_ODOBAT = 'PF') Do /* vybírám jen atribut PF – fyzický soubor */
        /* Vytvořit soubor se seznamem členů (members) tohoto souboru */
        DSPFD file(&Library/&FILES_ODOBNM) Type(*MBRLIST) +
            output(*OUTFILE) outfile(QTEMP/MEMBERS) +
            outmbr(*FIRST *ADD)
    EndDo /* If */
EndDo /* Do Until */

RunQry *n QTEMP/MEMBERS *printer formsize(255 200) /* vytisknout výsledek */
EndPgm
```

Program zapsal kompletní výsledky do tiskového souboru QPQUPRFILE příkazem RUNQRY. Zde je redukovaný výpis výsledků:

File	Member	Number Of Records
CENY	CENY	4
QCLSRC	ARITM	21
QCLSRC	CRTDTAQ	14
QCLSRC	CRTMENU2	21
QCLSRC	CYKLY	39
QCLSRC	DARA	36
QCLSRC	DQRECEIVE	18
...		
QCLSRC	ZOBCENY	19
QCMSRC	DQSEND	9
QCMSRC	REFPGM	14
QDDSSRC	CENY	13
QDDSSRC	DSPFCENY	15
QDDSSRC	MENU1	33
QDDSSRC	MENU1QQ	6
QDDSSRC	MENU2	18
QDDSSRC	REF	11
QRPGLSRC	PREP_PROC	13
QRPGLSRC	RZOBCENY	14
REF	REF	0

Abychom mohli vypsat jen vybrané položky, zjistíme jména polí souboru MEMBERS, kam se zapsaly údaje o souborech a jejich členech.

```
DSPFFD FILE(MEMBERS) OUTPUT(*OUTFILE) OUTFILE(QTEMP/FIELDS)
RUNQRY QRYFILE((QTEMP/FIELDS))
```

Redukovaný výpis jmen polí z obrazovky

External Field Name	Field Length In Bytes	Number Of Digits	Decimal Positions	Field Text Description
MLRCEN	1	0	0	Retrieval century: 0=19xx, 1=20xx
MLRDAT	6	0	0	Retrieval date: year/month/day
MLRTIM	6	0	0	Retrieval time: hour/minute/second
MLFILE	10	0	0	File
MLLIB	10	0	0	Library
MLFTYP	1	0	0	P=PF, L=LF, R=DDM PF, S=DDM LF
MLFILA	4	0	0	File attribute: *PHY or *LGL
MLMXD	3	0	0	Reserved
MLFATR	6	0	0	File attribute: PF, LF, PF38, or LF38
MLSYSN	8	0	0	System Name (Source System, if file is DDM)
MLASP	2	3	0	Auxiliary storage pool ID: 1=System ASP
MLRES	4	0	0	Reserved
MLNOMB	3	5	0	Number of members
MLNAME	10	0	0	Member
MLNRCD	6	10	0	Current number of records
MLNDTR	6	10	0	Number of deleted records
MLSIZE	6	10	0	Data space and index size in bytes, -1=See MLSIZ2
...				

Stejné informace dostaneme pomocí SQL.

STRSQL

```
select MLFILE, MLNAME, MLNRCD  
from QTEMP/MEMBERS
```

File	Member	Number Of Records
CENY	CENY	4
QCLSRC	ARITM	21
QCLSRC	CHGOWNER	31
QCLSRC	CRTDTAQ	14
QCLSRC	CRTMENU2	21
QCLSRC	CYKLY	39
QCLSRC	DARA	36
QCLSRC	DQRECEIVE	18
...		
QCLSRC	ZOBCENY	19
QCMDSRC	DQSEND	9
QCMDSRC	REFPGM	14
QDDSSRC	CENY	13
QDDSSRC	DSPFCENY	15
QDDSSRC	MENU1	33
QDDSSRC	MENU1QQ	6
QDDSSRC	MENU2	18
QDDSSRC	REF	11
QRPGLSRC	PREP_PROC	13
QRPGLSRC	RZOBCENY	14
REF	REF	0

Změna vlastníka objektů v knihovně

Program CHGOWNER mění vlastníka všech objektů v zadané knihovně. Původní vlastník si však může vlastnictví vrátit. Pro změnu vlastníka platí určitá omezení, viz [popis příkazu CHGOBJOWN](#).

```
PGM      (&NEWOWN &LIB)

/*      Parametry                                          */
DCL      &NEWOWN *CHAR 10      /* nový vlastník */
DCL      &LIB     *CHAR 10     /* knihovna */

/*      Deklarace souboru se seznamem objektů            */
DCLF      FILE(QADSPOBJ)

/*      Získání popisů všech objektů knihovny            */
DSPOBJD   OBJ(&LIB/*ALL) OBJTYPE(*ALL) +
          OUTPUT(*OUTFILE) OUTFILE(QTEMP/QADSPOBJ)
OVRDBF    FILE(QADSPOBJ) TOFILE(QTEMP/QADSPOBJ)

/*      Čtu první záznam                                  */
RCVF
MONMSG CPF0000 EXEC(RETURN) /* není-li žádný, končím */

/*      Není-li vlastník už shodný, změním ho            */
DOWHILE (&ODOBOW *NE &NEWOWN)
    CHGOBJOWN OBJ(&LIB/&ODOBNM) OBJTYPE(&ODOBTP) NEWOWN(&NEWOWN)
    RCVF /* čtu další záznam */
    MONMSG CPF0000 EXEC(LEAVE) /* konec dat, končím */
ENDDO

ENDPGM
```

Program se volá příkazem

```
CALL PGM(CHGOWNER) PARM((QUSER) (VZZAK))
```

Výsledek můžeme ověřit příkazem

```
WRKOBJ OBJ(VZZAK/*ALL)
```

a v seznamu volbou **5** u zvoleného objektu (zde u programu CHGOWNER)

Opt	Object	Type	Attribute
—	ARITM	*PGM	CLLE
5	CHGOWNER	*PGM	CLLE
—	CRTDTAQ	*PGM	CLLE
...			

Display Object Authority

Object :	CHGOWNER	Owner :	QUSER
Library :	VZZAK	Primary group . . . :	*NONE
Object type :	*PGM	ASP device :	*SYSBAS
Object secured by authorization list : *NONE			
Object			
User	Group	Authority	
*PUBLIC		*CHANGE	
QUSER		*ALL	

Jak vytvořit nabídku (menu)

STRSDA s volbou 2. Design menus

Type choices, press Enter.

Source file	<u>Q</u> DDSSRC	Name, F4 for list
Library	<u>V</u> ZZAK	Name, *LIBL, *CURLIB
Menu	<u>M</u> ENU1	Name, F4 for list

Po stisku Enter:

Work with menu image and commands	<u>Y</u>	Y=Yes, N=No
Work with menu help	<u>N</u>	Y=Yes, N=No

Po volbě Y:

MENU1 MENU1 Menu

Select one of the following:

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8.
- 9.
- 10.

Selection or command

F3=Exit	F10=Work with commands	F12=Cancel
F13=Command area	F20=Reverse	F24=More keys

Upravíme texty nabídek:

Select one of the following:

- '1. Display Object Description'
- '2. Work with Spooled Files'
- '3. Call Program'
- '4. Work with Active Jobs'

- '8. Start PDM'

Stiskneme F10 a zapíšeme příkazy k vybraným číslům:

```

Define Menu Commands

Menu . . . . . :   MENU1               Position to menu option . . . . .

Type commands, press Enter.

Option   Command
 01      ? DSPOBJD OBJ(*LIBL/CENY) OBJTYPE(*FILE) DETAIL(*BASIC)
 02      ? WRKSPLF SELECT(*CURRENT)
 03      ? CALL
 04      ? WRKACTJOB OUTPUT(*)
 05
 06
 07

More...
F3=Exit      F11=Defined only options    F12=Cancel    F24=More keys

```

Po stisku F3:

```

Work with menu image and commands . . . . . N   Y=Yes, N=No
Work with menu help . . . . . N   Y=Yes, N=No

```

Po stisku Enter:

```

Exit SDA Menus

File . . . . . :   QDDSSRC               DDS member . . . . . :   MENU1
Library . . . . :   VZZAK               Commands member . . . :   MENU1QQ

Type choices, press Enter.

Save new or updated menu source . . . . . Y           Y=Yes, N=No
For choice Y=Yes:
  Source file . . . . . QDDSSRC           Name,
                                           F4 for list
  Library . . . . . VZZAK               Name, *LIBL, *CURLIB
  Text . . . . .
  Replace menu members . . . . . Y           Y=Yes, N=No

Create menu objects . . . . . Y           Y=Yes, N=No
For choice Y=Yes:
  Prompt for parameters . . . . . N           Y=Yes, N=No
  Object library . . . . . VZZAK           Name, *CURLIB
  Replace menu objects . . . . . Y           Y=Yes, N=No

F3=Exit      F4=Prompt      F12=Cancel

```


Po stisku Enter vznikne

v knihovně

- nabídka (menu) MENU1 (objekt typu *MENU)
a v souboru QDDSSRC
- zdrojový člen MENU1QQ pro soubor zpráv MENU1 (typu MNUCMD)
- zdrojový člen MENU1 pro obrazovkový soubor MENU1 (typu MNUDDS)

Volání nabídky

```
GO MENU ( *LIBL/MENU1 )
```

nebo prostě

```
GO MENU1
```

Zrušení nabídky (všech jejích objektů)

```
DLTMNU MENU(MENU1) DLTREFOBJ ( *ALL )
```

Jiný způsob vytvoření nabídky

Obrazkový soubor MENU2 – Zdrojový text MENU2 v souboru DDSSRC.

```
A          DSPSIZ(24 80 *DS3)
A          CHGINPDFT
A          INDARA
A          R MENU2
A          CF03
A          1 2'MENU2 '
A          COLOR(BLU)
A          1 34'MENU2 Menu '
A          DSPATR(HI)
A          3 2'Select one of the following:'
A          COLOR(BLU)
A          5 7'1. Display Object Description'
A          6 7'2. Work with Spooled Files'
A          7 7'3. Call Program'
A          8 7'4. Work with Active Jobs'
A          13 7'8. Start PDM'
A          019 2'Selection or command
A          -
A          '
```

Program CRTMENU2 - Vytvoření nabídky (objekt typu *MENU s atributem *DSPF)

```
PGM
DLTOBJ      OBJ(MENU2) OBJTYPE(*FILE)
MONMSG      MSGID(CPF0000)
CRTDSPF    FILE(*CURLIB/MENU2) SRCFILE(QDDSSRC)
/*  Vytvoření souboru zpráv (message file object) typu *MSGF  */
DLTOBJ      OBJ(MENU2) OBJTYPE(*MSGF)
MONMSG      MSGID(CPF0000)
CRTMSGF    MSGF(*CURLIB/MENU2) TEXT('Message file') +
              SIZE(20 2)
/*  Přidání popisů zpráv do souboru zpráv  */
ADDMSGD     MSGID(USR0001) MSGF(MENU2) MSG('?DSPOBJD')
ADDMSGD     MSGID(USR0002) MSGF(MENU2) MSG('?wrksplf')
ADDMSGD     MSGID(USR0003) MSGF(MENU2) MSG('?call')
ADDMSGD     MSGID(USR0004) MSGF(MENU2) MSG('?wrkactjob')
ADDMSGD     MSGID(USR0008) MSGF(MENU2) MSG('?STRPDM')
/*  Vytvoření nabídky MENU2 – objekt typu *MENU s atributem DSPF  */
DLTOBJ      OBJ(MENU2) OBJTYPE(*MENU)
MONMSG      MSGID(CPF0000)
CRTMNU     MENU(*CURLIB/MENU2) TYPE(*DSPF) DSPKEY(*YES)
ENDPGM
```

Volání nabídky

```
GO MENU(*LIBL/MENU2)
```

Zrušení nabídky (všech objektů)

```
DLTMNU MENU(MENU2) DLTRFOBJ(*ALL)
```